

Do rúk ministra
Ing. László Sólymos

Ministerstvo životného prostredia SR
Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava

Bratislave 6. decembra 2018

Vec: Otvorený list - Výzva na diskusiu o smerovaní odpadového hospodárstva v kontexte k návrhu na zavedenie zálohovania PET fliaš a plechoviek

Vážený pán minister,

téma dopadu odpadov z plastov a plastových výrobkov na životné prostredie je veľmi aktuálna. Deklarovaný zámer Európskej únie transformovať európske hospodárstvo z lineárneho na obehové¹ či eliminácia negatívnych dopadov plastov na životné prostredie² majú veľkú odozvu v podnikateľskom prostredí.

Výrobcovia, ktorých reprezentujú naše asociácie, profesijné združenia a komory, prijali ambiciózne recyklačné ciele stanovené EÚ v novelách smernice o odpadoch a smernice o obaloch a odpadoch z obalov. Vychádzajúc z technologických, ale i hygienických a zdravotných nárokov predovšetkým v segmente potravín prijali ambiciózne dobrovoľné záväzky vzťahujúce sa na recyklovateľnosť obalov, ako i na používanie recyklátu pri výrobe obalov³.

Zberové spoločnosti a spracovatelia, ktorí sú členmi signatárskych združení, sú subjektmi uvedomujúcimi si svoju úlohu v nevyhnutných zmenách, ktoré nás v nakladaní s odpadom čakajú pri prechode na obehové hospodárstvo a sú pripravení sa aktívne na príprave týchto zmien podieľať.

Všetci signatári zodpovedne a konštruktívne pristupujú k zmenám a rovnako sa pozerajú i na diskusiu o zálohovaní PET fliaš a plechoviek. Táto téma je však omnoho komplikovanejšia a jej dosah je omnoho závažnejší ako len zberanie voľne pohodených fliaš, k čomu má diskusia tendenciu sklzánuť.

Nie je v záujme žiadneho výrobcu, aby bolo životné prostredie znečistené a obaly potravín a nápojov voľne pohodené v prírode. Naši členovia si plne uvedomujú svoju spoločenskú zodpovednosť a preberajú už dnes svoj diel zodpovednosti za výrobky i obaly svojich výrobkov aj po tom, čo sa stanú odpadom. Chceme aktívne prispieť k tomu, aby nielen plastové fľaše, ale aj ostatné obaly boli udržateľnejšie. Našou ambíciou je zvyšovať podiel vyzbieraných nápojových obalov a ich následná recyklácia, aby sa každému obalu mohol dať nový účel a neskončil na skládke, v lese alebo pri ceste.

Neexistuje jednoduché a univerzálne riešenie, hľadajme preto spoločne v otvorenej odbornej a vecnej diskusii komplexné riešenie a najlepšiu cestu, ako dosiahnuť spoločný cieľ v podmienkach Slovenskej republiky.

¹ Zámery definované v Akčnom pláne pre prechod na obehové hospodárstvo (Circular Economy) – Kruh sa uzatvára, ako i zmeny v smerniciach o odpadoch (2008/98/EC) a obaloch a odpadoch z obalov (94/62/EC).

² Európska stratégia pre plasty a na ňu nadväzuje legislatívny proces návrhu Smernice Európskeho parlamentu a Rady o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie.

³ Dobrovoľné záväzky boli prijaté na základe výzvy Európskej komisie v nadväznosti na Európsku stratégiu pre plasty.

Pri debate o zálohovaní PET fliaš musíme upozorniť, že to nie je len environmentálna téma, ale i ekonomická a sociálna. **Analýza zavedenia zálohovania PET fliaš**, ktorú vypracovali analytici z Inštitútu environmentálnej politiky (IEP), je najlepším materiálom, aký v tejto oblasti bol spracovaný za posledných 15 rokov, ale i tak si **vyžaduje dopracovanie, ktoré predovšetkým zhodnotí dopad zavedenia zálohovania na systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov, na triedený zber odpadov, ale i odpadové hospodárstvo i ekonomiku ako celok.**

Analýza IEP odhadla náklady na zavedenie zálohovania na 80 miliónov eur, ale v skutočnosti budú náklady podľa našich odhadov omnoho vyššie. Pozitívne dopady na životné prostredie boli kvantifikované ako zvýšenie recyklácie o 0,5 %, ale v skutočnosti to môže byť opačne. Sociálny kontext v analýze nebol vôbec posúdený.

Zavedenie záloh bude omnoho drahšie, ako predpokladajú analytici, pretože v analýze neboli započítané významné položky nákladov. Pre zálohy bude nevyhnutné stavebne prebudovať tisíce obchodov, aby boli pripravené na výkup PET fliaš. Bude si to vyžadovať vytvorenie priestorov na zber, ale i na uskladnenie vykúpených fliaš a plechoviek. To bude časovo i finančne veľmi náročné.

Najdrahšou položkou vybudovania systému je nákup RVN – automatov na výkup PET fliaš a plechoviek. Predpokladaný počet potrebných RVN je v ministerskej analýze prinajmenšom o tretinu podhodnotený. Ministerskí analytici počítajú s niečo viac ako 2000 automatmi (tzn. ani v každej obci nebude), ale v Dánsku, ktoré je počtom obyvateľov Slovensku podobné a má omnoho menej obcí, ich je 3 000, pretože si to prevádzka systému vyžiadala. Je to podobné, ako keby sa pri projektovaní hypermarketu počítalo len s jednou pokladňou.

Analytici taktiež nepočítajú s významnými nákladmi na **nevyhnutné a masívne komunikačné kampane** informujúce obyvateľov o tom, ako zálohy fungujú. Že musia skladovať doma nestlačené fľaše a nesmú byť porušené etikety atď. Ešte väčšie náklady budú potrebné na vysvetlenie, že i keď nosia fľaše do obchodu, tak by nemali zabudnúť ostatný odpad vrátane ostatných plastov tiež triediť.

Environmentálnou otázkou sú **zálohy** až v treťom rade, pretože **v skutočnosti neriešia zásadné otázky nakladania s odpadom**, ktoré na Slovensku máme, ale len prekrývajú skutočné a zásadné problémy. PET fľaše nie sú najväčším environmentálnym problémom slovenského odpadového hospodárstva. Triedia a recyklujú sa najlepšie a najviac zo všetkých obalov (65 % - 75 %) a tvoria len malý zlomok obalov uvedených na trh – len asi 5 %.

Zásadnými problémami nakladania s odpadom na Slovensku je skládkovanie – veľké množstvo skládkovaného odpadu a veľké množstvo skládok. Zálohovanie nerieši ani jeden z týchto problémov. Ako uvádza spomínaná analýza IEP, zavedenie zálohovania povedie k zníženiu skládkovania o 0,5 %. V skutočnosti to však bude naopak. Zavedenie záloh bude mať devastačný efekt na odpadové hospodárstvo a triedený zber. Zálohy povedú k pravému opaku zamýšľaného a namiesto zlepšenia to povedie k zvýšeniu skládkovania.

Je len 8 členských krajín EÚ, v ktorých je zálohovanie PET fliaš zavedené. Len v dvoch, v Litve a Nemecku, bolo zálohovanie zavedené až potom, keď fungoval triedený zber odpadu. V ostatných bol zavedený skôr, ako alternatíva k triedenému zberu. V Litve bol zavedený zálohový systém len nedávno, a preto ešte nie sú známe dopady na triedený zber. **V Nemecku znamenalo zavedenie zálohovania pokles recyklácie o 20 %!** Bolo to spôsobené viacerými faktormi, ale najvýznamnejším z nich bolo, že ľudia prestali triediť. Ľudia si povedali, že stačí, ak odnesú PET fľaše späť do obchodu a už nie je treba triediť.

Druhým veľkým problémom bude, že ak odstránime PET fľaše z triedeného zberu, tak to bude znamenať koniec takmer všetkých triediacich liniek budovaných na Slovensku za posledných 20 rokov. Manuálne triediace linky, ktoré u nás prevládajú, nebudú schopné dotriediť zostávajúce plasty, pretože tie sa nebudú dať roztriediť vizuálne, ale len technologicky a to bude znamenať ich koniec a následne veľké problémy pre recykláciu prinajmenšom do doby, kým

nebudú vybudované nové technologicky lepšie vybavené zariadenia (ďalšie významné náklady vyvolané zálohovaním).

Zavedenie záloh bude mať významný dopad na systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Od 1.1.2019 budú mať výrobcovia a organizácie zodpovednosti výrobcov povinnosť plniť ciele zberu odvodené od potenciálu triedených zložiek nachádzajúcich sa v komunálnom odpade. Schválené ciele nepočítajú so zavedením záloh na PET fľaše a plechovky, a preto bude ich plnenie v takto upravenom prostredí nemožné.

Diskusia o životnom prostredí a dopadoch plastov na životné prostredie je veľmi dôležitá a užitočná. Všetci si musíme uvedomiť svoju zodpovednosť. Výrobcovia, spotrebitelia i štátne inštitúcie. Výrobcovia sú v tejto diskusii veľmi aktívni. Sami na podnet Európskej komisie a jej Plastovej stratégie prijali veľmi ambiciózne dobrovoľné záväzky, ako budú minimalizovať negatívne dopady obalov na životné prostredie. Víťame i iniciatívy štátnych inštitúcií napomôcť zmeniť legislatívu tak, aby pomáhala podnikateľom s prechodom na obehovú ekonomiku.

Nemôžeme si dovoliť obmedziť sa v diskusii len na zjednodušené argumenty a čiastkové riešenia. Začnime od začiatku s tým, že si stanovíme ciele, ktoré chceme dosiahnuť, pomenujme si najväčšie a najzásadnejšie problémy a následne hľadáme cestu, ako ich riešiť. Ak výsledkom diskusie bude, že úprava triedeného zberu a zálohovanie je v podmienkach Slovenskej republiky správnu kombináciou, tak poďme touto cestou, ale najprv si transparente povedzme o rizikách, ako aj o alternatívach.

Ak napríklad investujeme 100 miliónov eur do technológie dotriedňovania zmesového komunálneho odpadu, tak v každom samosprávnom kraji môžeme mať zariadenie, ktoré takto upraví 100 tisíc ton zmesového odpadu za rok. To bude znamenať, že úpravou prejde vlastne všetok vyprodukovaný zmesový komunálny odpad a tým splníme celkové ciele recyklácie komunálneho odpadu, ku ktorým sme sa zaviazali. Vráťame cieľa na PET fľaše.

Navrhujeme preto vypracovanie analýzy posudzujúcej dopad zavedenia záloh na PET fľaše a plechovky na celé odpadové hospodárstvo, triedený zber i rozšírenú zodpovednosť výrobcov a taktiež definovanie a posúdenie alternatív.

S úctou

Daniel Poturnay
Prezident PKS

Marian Pavelka
Predseda predstavenstva AVNM

Peter Krasnec
Prezident APOH

Miroslav Jurkovič
Výkonný riaditeľ SLICPEN

Miroslava Klimantová
Predsedníčka predstavenstva SZZV

Peter Kuba
Prezident ZOPP

Martin Katriak
Prezident ZOSR

Martin Krajčovič
Predseda predstavenstva SAMO

Peter Mihók
Predseda SOPK

Asociácia výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd na Slovensku – AVNM zastupuje popredných slovenských aj zahraničných výrobcov nealkoholických nápojov, minerálnych vôd, ovocných štiav a nektárov, ktorí plnia svoje výrobky do rozličných obalov z plastu, kovu, skla alebo lepenky.

Slovenské priemyselné združenie pre obaly a životné prostredie – SLICPEN reprezentuje výrobcov, ktorí na trh uvádzajú výrobky zabalené v obaloch, predovšetkým z oblasti potravinárstva a rýchlo obrátového tovaru (drogéria, kozmetika), ako i výrobcov obalov.

Potravinárska komora Slovenska – PKS je záujmovým združením právnických osôb, založeným potravinárskymi firmami pôsobiacimi na Slovensku s cieľom spolupracovať pri obhajovaní spoločných záujmov potravinárskeho priemyslu na úrovni štátnych a mimovládnych inštitúcií.

Slovenské združenie pre značkové výrobky – SZZV zastupuje najväčšie spoločnosti pôsobiace v oblasti výroby a dovozu rýchloobrátkových tovarov, tak potravinového, ako aj nepotravinového charakteru.

Zväz obchodu Slovenskej republiky – ZO SR je nezávislá, dobrovoľná, stavovská, nepolitická organizácia zastupujúca záujmy svojich členov v sektore obchodu.

Asociácia podnikateľov v odpadovom hospodárstve – APOH je dobrovoľným profesijným združením subjektov podnikajúcich v odpadovom hospodárstve, jej členmi sú subjekty zaoberajúce sa zberom, zhromažďovaním odpadov, ich prepravou, úpravou, energetickým a materiálovým využívaním, recykláciou až po ekologické skládkovanie.

Združenie organizácií verejných prác – ZOVP je profesijná organizácia, ktorej členské organizácie zabezpečujú komplexný komunálny servis pre mestá a obce. Hlavnou činnosťou je zber, triedenie separovaného odpadu a nakladanie s komunálnym odpadom.

Slovenská obchodná a priemyselná komora, Sekcia odpadového hospodárstva – SOPK. Cieľom Sekcie odpadového hospodárstva je podpora a ochrana jej členov, podieľanie sa na príprave všeobecne záväzných právnych predpisov a opatrení v danej oblasti, nadväzovanie a rozvíjanie obchodných kontaktov s obchodnými komorami a obdobnými inštitúciami v tuzemsku a zahraničí. Úlohou sekcie je zároveň vytvoriť synergiu medzi podnikateľmi a hľadať aj nové možnosti vzájomnej komunikácie a spolupráce s tvorcami legislatívy, mestami a obcami.

Slovenská aliancia moderného obchodu – SAMO je nezávislé, dobrovoľné združenie podnikateľských subjektov z oblasti maloobchodu a veľkoobchodu, zastrešuje najvýznamnejšie subjekty obchodu na Slovensku. Slovenská aliancia moderného obchodu je prvým odvetvovým združením moderného obchodu na Slovensku.